

O. S tem torej tudi ti spoznaš, da se človek sam uči naj bolje „učé pa grešé“ (docendo et errando discimus).

D. Ali prepozno si to spoznal, dragi moj Krušic! ker str. 128 praviš sam v svoji knjigi: „Unseren Sprachgelehrten wäre gar oft zu empfehlen, sich selbst zu belehren, bevor sie ihr Lehramt antreten“.

O. S tem si pa sam sebi podpisal ostro, preostro sodbo!

D. Tim več, ker se učitelji ne postavljajo sami; slovníčarjem pa, dokler si svojih pravil niso gotovi, se kar nič na dan ne mudi.

K. Sej nisem mislil pisati vsem brez razločka, in sej pravim, da združujem slovenski jezik le po njegovih govornih razpolih ali besednih plemenih, ker prave, popolne slovnice nisem hotel pisati.

D. Se vé, da nisi mislil pisati vsem brez razločka, ker (str. V. VI.) praviš, da si jo spisal Slovencem, pa Nemcem, pa spet Slovencem, in sicer posebno tistim svojim bolj omikanim rojakom, kateri se pečajo zlasti s svojo materinščino. In ravno tem si prav po nemški marsiktero gorko zasolil!

O. Slovencem se po slovenski pové, če tudi — po vseh ustih; v nemški knjigi pa jim gorke soliti ali beliti, to se pravi, cepce in krepelce podajati nemškutarjem, da mlatijo in udrihajo z njimi po Slovencih in slovenskih pisateljih. To pač ni lépo, ni blago djanje! Ali ni tak, kdor tako ravná, sam tudi cepce?

D. Prave, popolne slovnice nisem hotel pisati, — sej nam nove slovnice tudi leta in leta treba ni. Kar je na svitem Janežičeva slovenska v 3. in nemška že v 6. natisu, skezajo Slovenci in Nemci, kateri se hočejo slovníško naučiti slovenskega jezika.

O. Vendar bi popolna, v vseh čveterih razredih, zlasti v skladnji, po gotovih pravilih lepo doversena in slovenski pisana slovnica slovenskega jezika bila v hvalo tebi in tvojim zmožnostim!

Kaj si učitelja dopisujeta.

Dragi moj Svetoslave!

Godí se meni, kakor nekemu čmernemu samotarcu, kateri se je vedno nad ljudmi togotil, tedaj si puščavo odbral, da bi ga tam nihče ne jezil. Primeri se pa, da enega dne, ko po vodo gre, veré ubije; to ga pa tako raztogoti in v nejevoljo

spravi, kakor nobena reč še ne doslej. Poslednjič je vendar iz tega spoznal, da miru in zadovoljnosti človek zastonj drugej išče, ako tega nima v svojem sercu. Tako sem se tudi jaz prepričal, — nekoliko pozno, pa bolje da enkrat, kakor nobenkrat. Na moji prvi službi mi niso bili po godu niti otroci, niti farmani, niti prihodki, niti druge okolnosti. Pridem v drug kraj, vsega dobrega si obetam, pa se v veliko rečeh motim, in poslednjič vendar le spoznam, da ima vsak stan svoje dobrote, svoje težave, svoja bremena in svoje veselje; srečen pa je le tisti, kdor zadovoljno živi. Tako me je lastno prepričanje po bridkih skušnjah zmudilo. Blagor tedaj človeku, kdor sprejme dober svet; veliko grenkih in bridkih ur si lahko prihrani. Te nezadovoljnosti, tega omahovanja je bilo krivo, ko sem jaz svet in njegovo nehanje in prizadevanje le po človeški modrosti meril, ker sem le preveč hrepenel čislani biti, sloveti in zložno živeti. Kolikrat sem bil žalosten, ko sem videl, da je moj trud le prazen, da sem se trudil za nevedne, nehvaležne ljudi. Sedaj pa spoznam, da je na svetu res vse prazno in nečimerno; kdor lovi srečo, je dostikrat ne vjame. Edina tolažba je človeku, ako se spominja, da je delal v božjo čast, v zveščanje svoje duše, da je bližnjemu s svojo delavnostjo koristil. Vse drugo pa je prazno in teži duha. Svet danes hvali, kar jutri graja; kader mu vstrežeš, kuje te v zvezde, kader mu pa ne moreš ali tudi ne smeš ugajati, takrat te pa pomeni v blato. In jaz revež sem se toliko trudil, da bi bil vsem vstregel.

Zavidal sem tudi drugim ljudem, kateri manj terpe, manj znajo od mene, pa vendar posvetne dobrote v bolj obilni meri uživajo; dostikrat se je zbudila neka tiha nezadovoljnost v mojem sercu, ko sem vidil druge bolj srečne in čislane od mene. Se vé, da to ni bilo lepo; odsihmal pa hočem Boga hvaliti, da ljudem dobrote skazuje, nikomur nočem zavidati njegove sreče, temveč, ker sem se tudi prepričal, da se nekterim ljudem huje in slabeje godi, kakor meni, dasiravno so si po človeških mislih boljši osodo zaslužili. Svoj križ hočem tedaj voljno nositi, akoravno me večkrat žuli, vendar le dobrotljivi Oče v nebesih vé, da se ta in edino le ta naj bolj prilega mojim ramam. Boljših prihodkov drugim nočem zavidati, kajti ne poznam tudi težav in zopernosti, kateri so sklenjeni z njihovim stanom in opraviлом.

Tako vidiš, ljubi moj, da sem se vendar nekoliko popri-

jel tvojih dobrih svetov, in se hočem po njih ravnati, kolikor mi moje slabosti dopuščajo. Prav podučiven in kakor voda na moj mlin je bil tudi spis v našem „Tovaru“ (5. l. dne 1. sušca). Nezadovoljnost in nesreča na tem svetu izvirate le od tod, ker svet in njegove dobrote vse preveč čislamo, ker ne pogledamo z lučjo kersanske vere svet in njegovega ravnanja, z eno besedo: človek je toliko bolj nesrečen, kolikor se bolj zateleba v ta svet, kolikor višej ceni in povzdiguje zemeljske dobrote, in kolikor bolj v nemar pušča, kar edino pelje k časni in večni sreči. Ali vse posvetno bi nas toliko ne mikalo, ko bi ne vidili, da se na svetu povzdiguje le bogastvo in imenitnost, zaničuje pa revščina in bornost. Vse tedaj, kar človeka vodi na napačno pot, je, ali napuh življenja in poželenja oči, in še tretji sovražnik, poželjivost, katerega se človek nikoli ne znebi. Mladost vidi slabe zglede nad učenikom; učenik jih vidi pri drugih stanovih, vidi jih tudi nad takim, ki so mu v zgled; ti in uni se pa izgovarjajo, da svet hoče tako imeti, to svet sabo pripelje, ali pa saj bi rad drugače ravnal, pa ne morem. Tukaj pa pomaga le edino kersansko življenje, življenje po veri, in Bog nam je v molitvi v roke dal orodje, s katerim vse lahko dosežemo.

Veliko bolj srečno in zadovoljno živim, kar sem se teh načel, teh vodil poprijel, sicer bi ti imel tudi sedaj veliko potožiti in si dobrega sveta prositi, pa se raji ogibam napotljejev, kateri se mi valé pod noge, če jih odvaliti ne morem. Vseh krivih potov ne morem poravnati; nad tugami in težavami v življenji pa ne bom odslej tako zdihoval, marveč radoval se bom, ker vem, da imam dobrega Očeta v nebesih, kateri se tudi mene spominja in da so na zemlji tudi dobri ljudje, kateri mi radi z besedo in z djanjem pomorejo; radoval se bom, ker me je božja previdnost postavila v stan, v katerem morem bližnjemu in nevedni mladosti z ukom koristiti. Veselilo te bo, da me ne slišiš vedno tugovati, tedaj pa tudi svoje dosedanje imé prekerstim, in sem neprenehomo

Tvoj odkritoserčni

Radoslav.